www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 242. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 17 жовтня 1932.

VOL. XL. No. 242. Jersey City, N. J., Monday, October 17, 1932. THREE CENTS.

КАПІТАЛІЗМ МУСИТЬ СЕБЕ ЗРЕФОРМУВАТИ, АБО ЗНИКНУТИ

ТАК КАЖЕ БРИТИЙСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ, ДЖ. Д. Г. КОЛ.

НЮ ЙОРК. — На книжковім ринку появилася книжка, затитулована „Е Гайд Тру Ворлд Кейос". Її автором є Дж. Д. Г. Кол, визначний британський учений і професор економії в Оксфордськім університеті. Він каже, що від 1929 р., себто від початку світової кризи, дається завважити, що капіталізм не годен опанувати продукції. Економічна криза переконує тепер кождого, що цілий світ є під економічним оглядом одною одиницею, та що не є можливе, щоби в однім край був добробут, а в другім нужда. Не вважаючи на цю правду, світ не хоче до неї приноровитися. Навпаки, саме підчас кризи зросли по всіх державах тенденції до економічного відокремлення, що пізнати наглядно по численних високих митах. Капіталізм, який досі мав у собі інтернаціональні тенденції, став наскрізь націоналістичний. Тому мусить прийти до цілковитої ревізії теперішньої капіталістичної системи, або капіталізм мусить зовсім зникнути, а на його місце повстане якась нова господарська система, більш відповідна духови і вимогам часу.

Кол твердить далі, що воєнні довги не будуть сплачені, та що шкода витрачувати час на те, щоби дебатувати про їх зворот, бо це тільки продовжує економічну кризу.

Говорячи про американський капіталізм, Кол твердить, що в Америці капіталізм є все ще силою з невичерпними досі можливостями.

РУЗВЕЛТ ПРО ВИПЛАТУ БОНУСА В ГОТІВЦІ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт забере слово про виплату ветеранського бонуса в готівці вже в одній з найближчих своїх бесід. Кажуть, що він буде проти негайної виплати. Яка це важна справа, пізнати по тім, що як тільки рознеслися слухи про таке становище Рузвелта, піднеслися сейчас папери на біржі.

ҐАРНЕР ВИРІКАЄТЬСЯ РАДИКАЛІЗМУ.

НЮ ЙОРК.—Джан Ґарнер, демократичний кандидат на заступника президента, твердить, що республиканці хочуть представити його небезпечним „радикалом", а на ділі він є консервативним бизнесменом. Він каже, що депресія не повстала наслідком радикалізму, а наслідком дурного оптимізму, який заповідав при минулих виборах, що республиканська адміністрація усуне цілком нужду. Ґарнер винує президента за фінансову паніку та несвоєчасне зрівноваження буджету.

НАЩАДОК ОДНОГО З ПРЕЗИДЕНТІВ ВМИРАЄ У НУЖДІ.

НЮ ЙОРК. — Знайдено в ліжку, затроєну ґазом, що витікав з діравої рурки, місс Ені Телер, літ 42, довголітню вчительку, якої матір, Бетсі Ен Адемс Телер, походила в прямій лінії від Джана Квинсі Адемса, шестого президента Злучених Держав.

Старушка жила під ч. 166 Іст 32 улиця серед бідних людей, які відносилися до неї дуже прихильно. Всі кликали її „мама".

НЕ БАЧИТЬ ЛІКУ НА КОРУПЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — Семюел Сібурі, що переводив дохідження проти мейора Вокера, повернувся з Европи, куди він їздив на відпочинок, і заявив, що новий кандидат на мейора не дає ніякої запоруки, що відносини в Ню Йорку поправляться. Корупція буде далі цвисти, хіба що аж у 1933 р. зіллються поступові републиканці й демократи і поставлять спільного кандидата, котрий буде готовий перевести основну чистку.

НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБИ РУЗВЕЛТ ГОВОРИВ НА ГРОБІ ЛИНКОЛНА.

СПРІНҐФІЛД (Ілінойс). — Демократична стейтова організація заповіла, що ґовернор Рузвелт говоритиме 21 жовтня на гробі Линколна. Проти цього републиканці підняли крик і кажуть, що не допустять до цього. Гувер уже говорив над тим гробом.

ФОРД БЕРЕ УЧАСТЬ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ.

НЮ ЙОРК. — Републиканський Народній Комітет подає, що в середу в ночи говоритиме через радіо Генри Форд, та візве виборців голосувати на Гувера.

Буде це перша політична промова Форда за ціле його життя.

КАЖУТЬ ПІДОЖДАТИ З ЖЕНЯЧКОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Часи, коли то кадети маринарки, по укінченню студій в Аннаполіс, брали разом зі свідоцтвом дівчину попід руку і йшли до шлюбу, належать уже до історії. Секретар маринарки зарядив, що замісць іти до шлюбу, треба перше відбути щонайменше дволітню практику в маринарці.

ОТРУЇЛИ ЕПИСКОПА НОВАКА?

Часописи повідомляють з Будапешту, що греко-католицький епископ, Степан Новак, який свого часу резидував в Ефгеріє, у Словаччині, вмер у Будапешті серед підозрілих обставин. Здогадуються, що епископа отруїли, але не виключене й самогубство.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРОФЕСОР ПРО РЕВІЗІЮ МИРОВИХ ТРАКТАТІВ.

Оноді відбувсь у Відні конгрес світового мира. Кільканацять промовців ріжних народностей ствердили, що теперішня політична ситуація в Европі пригадує зовсім загально-світове положення в р. 1914. Проф. Фуає з Парижа говорив у своїй промові про конечність ревізії мирових договорів. А німецький проф. Кід заявив, що право самоозначення народів не повинно бути нічим звязане.

ЖЕБРАКИ ТА ВОЛОЦЮГИ.

На вулицях Львова видно щораз більше жебраків. Влада досі не знайшла радикальних способів, щоби допомогти їм. Те саме торкається волоцюг і бездомних, які приневолені жити з милостині. У Львові нема для них відповідних захистів. Захисти братів Альбертів і сестер Альбертинок поміщують денно не більше як 200 осіб, і то не на постійне, бо бідаки мають право тільки на одну вечірну страву і нічліг. Уранці більшість з них блукає по місті. Минулого року поліція арештувала 2,135 волоцюг, котрі не мали засобів до життя.

АВСТРИЦЬКИЙ СКАНДАЛ.

У Грацу та Відні заарештували кільканацять осіб, які зорґанізували потайну медичну клініку, де робили людей безплодними. Між пацієнтами були чоловіки та жіноцтво. Операція коштувала дуже дешево — 90 шилінґів. Операторами були студенти медицини і звичайні лаїки, між іншими один Болгарин і, як кажуть, один Поляк. Один румунський лікар, Барсон-Брасов, замішаний у цю справу, з остраху перед судом отруївся морфіною. Обраховують, що операції підлалось більше як 1,000 осіб; деякі часописи подають багато більше число, навіть 6,000 осіб. Серед арештованих є відомий віденський робітник пера, анархіст Рамус.

ПРОТИ ВЛОМНИКІВ.

Берлінські інжиніри придумали апарат, що не дає змоги вломникам дістатись до мешкання. З цього апарату виходить незриме проміння, яке має звязок із дзвінком. Коли тільки в хаті зчиниться найменший рух від особи, яка входить, апарат дає знак дзвінком. Досі його вживають тільки для музеїв, бо він дуже дорогий.

ВІДВАЖНА ЧЕРНИЦЯ.

До монастиря СС. Вірменок при ул. Скарбківській у Львові закрався крізь вікно злодій, Максиміліян Райх. Одна з черниць не спала, а як побачила злодія, дала йому кілька разів пістуком по голові. Злодій перелякався та з першого поверху скочив на вулицю. Тут його зловив поліцай.

ЩО КАЖЕ ГОРКИЙ.

Московська преса помістила промову Горкого, яку він був приготовив на противоєнний конгрес. Горкий каже між іншим, що „для капіталістів нема нічого дорожчого над золото" (для большевиків ні? — Прим. складача). Він відмовляє капіталістам участи в творенні культури. Це заслуга науки та праці. Пацифісти глухі на гук гармат на Далекім Сході та не реаґують на кроваві вуличні бої в Німеччині.

КРАДУТЬ ЯК КРУКИ.

Харківський „Комуніст" з 31. серпня в статті п. н. „Не реєстрація потрібна, але найнещадніша боротьба" обговорює масове явище крадіжей на залізницях.

На одній Катеринській залізниці (з Харковом включно) в червні було 1,105 крадіжей, а в липні це число підросло до 1,426. На тій залізниці розкрадено товарів на грубі міліони, яких в існуючім балагані ніхто не підрахує. Для ілюстрації наводить „Комуніст", що за останніх 7 місяців та залізниця має виплатити 5 міліонів 221,548 карб. відшкодування за товари, які підчас транспорту десь пропали.

Хто краде? Виходить, що злодіїв нема, але самі люди крадуть. Крадуть залізничники. Ось на харківськім складі викрили ціду орґанізацію. Творили її самі залізничники. Вони крали товари і передавали іншій групі, яка займалася продажею товарів на харківських базарах.

ЗЛОДІЙСТВО ПОШИРЮЄТЬСЯ.

Внаслідок страшної скрути по селах Самбірщини страшно поширюється злодійство. Крадуть усе, переважно збіже на полі, в цім найбільше пшеницю, яка через ржу не дописала на 50 відсотків. Сади та ярина є теж постійним обєктом нічних виправ.

ВОЙОВНИЧА ВЧИТЕЛЬКА.

Дня 1-го вересня розпочала шкільна дітвора у Токарни, пов. Сянік, шкільний рік богослуженням у місцевій церкві, яке відправив парох о. Середович. По богослуженні почали діти співати молитву „Боже великий, творче всесильний". Та молитва так не подобалася місцевій учительці Самецькій, що вона стала силою виводити з церкви дітей, які знов не хотіли покидати церкви перед скінченням співу. Тричі захоплювала Семецька по трохи дітей та виводила їх на місцевий цвинтар, але діти й там кінчили співати молитву, не вважаючи на лютування вчительки. Жалко, що в церкві не знайшовся ніхто, що повчив би гарячу вчительку, як треба заховуватись у Божім домі.

З РАДЯНСЬКОГО ПОБУТУ.

Називатися тепер у совітськім раю Іваном, Петром, чи Марусею — це „буржуазний пересуд", який не лицює стовідсотковому горожанинови пролетарської держави. І знікають поволі Івасі, Дмитри, Гриці й Оксани, а на їх місце приходять: Індустрія, Барикад, Жовтень, Шахта й т. п. імена. Покищо вони ще Індустрія Павлівна і Барикад Петрович. Але вже незадовго буде Шахта Барикадівна (і приступай до такої!...) і Барикад Жовтеневич. Пропали Марії Іванівни...

МІЖНАРОДНЄ ПРОТИВОЄННЕ БЮРО.

В Амстердамі збирався цього року конгрес визначних письменників і ідеольоґів, котрі радили над засобами поширення пропаґанди проти воєнних настроїв. Тепер орґанізатори цього конгресу заснували там постійне міжнародне бюро під гаслом боротьби з імперіялістичною війною. Між членами цього бюра знаходимо на першім місці великі імена Томаса Мана, Ромен Роллана та М. Горкого.

ОБМАНЮЮТЬ ЛЕГКОВІРНИХ ЛЮДЕЙ.

До селянина Василя Пістуна в Гійчу, повіт Рава Руська, прийшов якийсь незнаний чоловік та повідомив його, що брат Пістуна, який перебував досі на Радянщині, перейшов нелеґально кордон, його арештували та відставили до тюрми у Львові. Щоби його звільнити, треба мати 500 зол. і поїхати до Львова. Пістун позичив потрібні гроші й оба поїхали. У Львові той невідомий посередник завів Пістуна до якогось ресторану, взяв від нього на видатки для адвоката 140 зол. і казав на себе чекати в тім ресторані. Але більше не появився, а Пістун зрозумів, що впав жертвою обману. З такими незнаними посередниками у ріжних справах треба бути дуже обережними.

ДВІ МІРКИ.

Маґістрат міста Сянока має дві мірки для своїх громадян. На прохання Кружка „Рідної Школи" про допомогу на веденння діточого садка відповів, що не має фондів, але зате польській захоронці подарував на власність площу з домом у дуже догідному положенні, вартости кілька тисяч долярів.

ЛІЦИТУЮТЬ ВИНА З 14-ГО ВІКУ.

Яка скрута панує між варшавськими купцями, вказує факт, що оноді зліцитовано вина найстаршої варшавської винарні Фукієра. Вина походили з 14. віку. Їх продано за 14,000 золотих.

ДІВЧИНА СТАЛА ХЛОПЦЕМ.

В поміщичій родині, яка жиє під Плоцком, була гарна дочка, панна Зося. Тому, що була багата, околичні хлопці старалися про її руку. Але щож, коли після цих вакацій панна Зося обтяла коси і заявила, що вона хлопець. Самі родичі в те не вірили, але заяву підтвердив лікар. Тому адвокат мусів поробити заходи в справі переміни метрики, а панна Зося як Збігнев Шемплінський пішла до війська. Це дуже рідкий випадок такої раптової зміни пола.

ЛАЗНЯ В ЕРМІТАЖУ.

„Красная Ґазета" пише, що совітські власти розглядають тепер проект, щоби будинок Ермітажу, славної царської ґалерії образів, перебудувати на велику лазню для робітників Ленінґраду. В однім крилі Ермітажу побудують механічну пральню. Ермітаж мав твори найславніших малярів світа. Більшу частину з них большевики вже продали, а решту певно продадуть. Таксамо перемінили большевики будинок славного технічного музею у Ленінґраді на мешкання для робітників і большевицьких урядовців.

НІМЕЧЧИНА УНИКАЄ ВСЯКИХ ПЕРЕГОВОРІВ ПРО ОБЕЗЗБРОЄННЯ

ФРАНЦІЯ ДУМАЄ ЗНОВУ НАТИСНУТИ НА НІМЕЧЧИНУ, ЩОБИ ВОНА НЕ ЗБРОЇЛАСЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Здавалося, що поїздка Еріота до Лондону принесе той наслідок, що відбудеться конференція чотирох держав, Анґлії, Франції, Італії та Німеччини, в справі обеззброєння та розгляду домагання Німеччини збільшити свою армію. Та Німеччина рішучо відмовилася брати участь у такій конференції, коли вона буде скликана в Женеві, як це рішили Еріо та Мек Донелд.

Німці заявляють, що після того, коли вони виступили з загальної конференції в справі обеззброєння, яка засідає в Женеві, вони вже більше до того міста не поїдуть, бо не хочуть, щоб знову якось причепили їх до тої конференції. Французька преса вже грозить новими репресіями супроти Німеччини, щоб не допустити до її зброєння та загального збільшення її воєнних сил. Французи сподіваються добитись того, що спеціяльна комісія бувшої антанти знову переведе ревізію німецьких воєнних сил.

БЕРУТЬ ЗА ЗРАЗОК АМЕРИКАНСЬКУ КОНСТИТУЦІЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецький уряд тримає в секреті свій проект зміни конституції. Та всеж до преси просякли відомости про деякі основні напрями зміни, які пропонуватиме уряд. На думку уряду, права президента держави мусять бути розширені, а уряд має бути далі не парляментарний, а уряд президента. Крім того має бути утворена друга посольська палата на зразок американського сенату.

Президент Німеччини має бути одночасно й президентом, Прусії та призначити для неї свій уряд. Цим сподіваються тісніше звязати найбільший федеральний стейт (Прусію) німецької републики з федеральною владою. Право голосу на виборах до парляментів матимуть німецькі горожани не з 20 роками віку, як тепер, а з 25. Уряд хоче за всяку ціну перевести в життя нову конституцію.

КОНФІСКУЮТЬ УСІ ЦЕРКВИ Й ЦЕРКОВНЕ МАЙНО.

МАДРИД (Еспанія). — Президент Алькаля Замора вносить до парляменту законопроєкт про конфіскацію на користь держави всіх римо-католицьких церков, монастирів, парохіяльних домів, епископських палат та ріжного іншого рухомого й нерухомого церковного майна. Сподіваються, що в парляменті цей законопроєкт перейде великою більшістю голосів.

Римо-католицьке церковне та монастирське майно в Еспанії накопичувалося довгими сотками років. Вартість його неоцінна. Дехто припускає, що воно варт більше ніж пятьсот міліонів долярів, але годі сказати, чи це так, бо в монастирях, церквах, в епископських розкішних палатах і т. д. зібрані такі богацтва, про які мало хто навіть догадується. Позатим більшість будівель є неоцінні як архитектурні твори.

ІНСУЛ НЕ ХОЧЕ ПОВЕРНУТИ ПАШПОРТУ.

АТЕНИ (Греція). — Інсул, якого повороту до Америки бажають американські судові власти в звязку з крахом величезних його фінансових підприємств, відмовився повернути свій пашпорт американському консулеви. Консуль одержав з Вашинґтону інструкції відібрати й скасувати американський пашпорт Інсула та звернувся до Інсула, щоб той повернув консулятови свій пашпорт.

На це Інсул повідомив листовно консуля, що він свого пашпорту не поверне, бо пашпорт ще важний до лютого 1934 року. Крім того Інсул висловлює здивування, що департамент стейту наважується відбирати в американського громадянина пашпорт у той час, як громадянин перебуває за кордоном. Цим департамент стейту немовби позбавляє горожанина його горожанства.

Грецький уряд не думає видавати Інсула американській владі.

МЕНШЕ ПЮТЬ ЛІКЕРІВ.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС (Фінляндія). — Після скасування проґибіції в Фінляндії припинилася поголовна пиятика населення. Тепер заведено в продажі більше алькогольне пиво, ніж воно було з початком знесення проґибіції. Місяць продажі нового пива показав значне збільшення споживання населенням пива, а одночасно велике зменшення споживання кріпких алькольних напитків та лікерів.

АНҐЛІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ НА ДОБРІЙ ДОРОЗІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Переговори між анґлійським урядом та ірляндською делеґацією на чолі з Імоном де Валерою в справі залагодження анґлійсько-ірляндського конфлікту проходять з успіхом. Обидві сторони сподіваються, що їм нарешті пощастить порозумітися й припинити економічно-митну війну, яка тепер точиться між Анґлією та Ірляндією.

"SVOBODA", (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода": Monogmery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАБ — РАБОМ!

Горстка Росіян, яка перебуває в Америці, разом з російськими Жидами намагається від якогось часу виробити російській мові спеціяльні права в американських школах. Ходить им про те, щоби та мова була зрівнана в школах з такими мовами як французька чи німецька, за які дається в школах „кредит". У той спосіб вони хочуть піднести значіння російської мови, заохотити молодь до вивчення цеї мови та облекшити науку в школах тим, що знають ту мову.

Отся пропаганда, коли ходить про Росіян, розумна й проти неї не можна нічого мати. Та інша справа, як і ким вона переводиться.

„Союз Присяжной Адвокатури" подає, що він уже робив ріжні заходи в „Каледж Ентренс Екземінейшен Борд" та по університетах і вищих школах, щоби добитися згаданих прав для російської мови, але ті заходи не мали бажаного успіху. Американці висказували, як говориться у звіті, свої симпатії, не мали нічого проти введення російської мови, але відсилали з самою справою від Анни до Каяфи і нічого з того не виходило.

Та тепер постановлено знову розпочати кампанію за російську мову. А що з Росіян нема кому так дуже таку кампанію вести, то до цього втягається наших яничарів, зглядно вони самі напрошуються до цеї служби. Москвофільства „Правда" взиває від себе й „Общества Русских Братств" увесь „русский" загал до кампанії за права „русского языка".

Річ ясна, що з культурного боку не можна мати нічого проти цього, коли би навіть українські організації попирали змагання Росіян до признання прав російській мові. Та тут мається справа так, що російську мову беруться ратувати наші яничари, котрі відпекуються своєї рідної, української мови. Замісць ставити вимоги добуття в американських школах прав української мови, вони хочуть послужити тій мові, якою видавано присуди смерти українській мові, культурі й українським визвольним змаганням. Замісць підносити українське імя в Америці, виказувати нашу чисельність і нашу національну й культурну зрілість, вони фальшують дійсний стан і збільшують собою число Росіян. І то в тім часі, коли правдивий російський учений видає книжку, в якій стверджує, що ще тільки забиті російські старорежімці реакціонери не погоджуються з українським іменем і з українською державністю, та твердить, що український нарід є відрубний від російського й більш від нього европейський та культурний.

РУЙНУЮТЬ ЧИ БУДУЮТЬ?

(Від кореспондента з Риму).

I.

Рука провокатора.

Якийсь М. Петришин (хто був коли про патріотичну діяльність п. М. Петришина?) написав памфлет на діяльність Організації Українських Націоналістів (ОУН) під заголовком „Будують чи руйнують", і розсилає його по цілому світі, щоби переконати всіх і кождого, що українські націоналісти не роблять нічого іншого, як лише шкодять справі національного визволення. Не шкодує він і сильних виразів на їхню адресу, називаючи їх „політичними спекулянтами", „безвідповідальними отаманами", „самопризначеними панами-отаманами", „провокаторами" („які провокують погром української людности, заявляючи перед світом, що вони ведуть з Польщею війну") і т. д.

А щоби збити читача з пантелику, мішає разом. не згірш від польського поліцянта, ОУН і УВО, італійський і польський фашизм, хоч знає він добре, що ОУН і УВО цілком ріжні організації, що хочуть і мають однакову ціль, та цілком ріжні методи й засоби діяльности; хоч і знає він добре, що італійський фашизм так відрізняється від польського, як небо від землі, бо італійський фашизм є революційний, а польський — реакційний. Але те все йому байдуже. Польські поліцяни твердять, що ОУН і УВО це одно і тесаме, і тому п. Петришин поспішається за польськими провокаторами накинути ОУН і терор, яким вона ніколи не займалася, і розбивання національного фронту, коли цілю діяльности ОУН є саме утворення єдиного національного фронту.

М. Петришин **дуже слушно** зазначує, що „чисте діло витягає чистих засобів". З того робимо єдино можливий висновок, що коли п. Петришин уживає таких нечистих засобів, то і діло його нечисте. І дійсно! Завданням його памфлету є підірвати довіря українського загалу до тої організації, що намагається звязати в спільній акції все наше патріотичне громадянство під гаслом боротьби за визволення Батьківщини — понад усякі партії, понад усякі особисті й групові інтереси.

Автор закидає проводови Українських Націоналістів, що він є „самопризначений", що він є „безвідповідальний", і свідомо підтасовує карти: „Вони навіть свій керівний орган назвали були „національний провід". І тут чергова брехня! Ніде „керівний орган націоналістів" не називається „Національним Проводом", а лише „Проводом Українських Націоналістів".

Щож до „самопризначености", то націоналісти виходять з тої засади, що не до польського чи московського урядів їм звертатися за признанням, а виборів українських перевести нема де і нема як. Чи п. Петришин хотів би, щоби українські націоналісти чекали, аж поки польські й московські війська підуть собі з України і скажуть чемненько: — „Вибирайте собі провід, будь ласка?"...

Дуже можливо, що п. Петришин може аж так довго чекати, але народ наш стогне під пятою гнобителів, і той, в кого ще не вмерла любов до Батьківщини, в кого ще не вичерпалась енергія та не завмерла віра, мусить не чекати, а ділати...

Українські націоналісти ділають, вони беруть на себе повну відповідальність за свою діяльність, і український народ колись скаже своє слово про те, хто мав рацію: чи той, хто проповідував „чекання", чи той, хто проповідує „акцію". І в усякому разі ті люди, що стали в лави націоналістів, що „самопризначили" себе до проводу, мають відоме вже в анналах визвольної нашої боротьби незаплямлене імя, якого в своїх громадських виступах ніколи не ховають.

Але хто сховався за іменем М. Петришина? І чому сховався? І хто давав уповноваження п. Петришинови говорити від імени „всіх політично незалежних Українців?" Бо на ст. 30, ми так і читаємо: — „...маємо це питання поставити йому **ми**, всі політично незалежні Українці..."

Коли і де відбулися збори отих „всіх політично незалежних Українців", що вибрали п. Петришина своїм уповноваженим представником? І від кого вони „незалежні"? Чи не від почуття всякої відповідальности перед українським громадянством? І чи не є сам М. Петришин „самопризначений" найгіршого сорту, бо панове з проводу ділають під своїм іменем, за своєю власною відповідальністю, і мають за собою минуле, що виправдує, а М. Петришин... Хто знає його минуле, і хто знає його справжнє імення?

II.

Національна революція.

В памфлеті М. Петришина „Будують чи руйнують", чимало місця підводиться проблемі національної революції. З огляду на те, що ця проблема має в наших часах ширше значіння, вважаю потрібним спинитися над нею для вияснення деяких непорозумінь, що досі жиють у нашому громадянстві. Беру памфлет Петришина за відправну точку.

Перш за все — що таке революція?

Петришин відповідає: — „Революція це такий суспільно-політичний процес, який виявляється в усуненні (здебільшого насильством) від державної влади представників іншої нації, або кляси, і в переході влади до провідників другої національности (раніше поневоленої) або до виразників інтересів інших кляс (раніше поневолених). Згідно з цим означенням революція буває національна і соціяльна. Але здебільшого в революціях поневолених народів виявляються дві сторони: боротьба за національну свободу як і боротьба за поліпшення суспільного положення поневолених кляс. Дехто думає, що революцію можна „викликати"... Але дісність показує, що революція не залежить від волі поодиноких, хоч би й сильних груп. Революція виникає в наслідок взаїмної чинности цілого ряду обставин господарських, політичних і культурних..." (ст. 8).

Отже це є чисто марксівське, матеріялістичне означення. „Взаїмна чинність цілого ряду обставин господарських, політичних і культурних..." А людину й забули! Забули її палкий дух, її віру. І воно й зрозуміле — марксісти не визнають духа і віри; вони визнають лише фактори, що механічно викликують певні наслідки. Цілком так, як писав Енгельс до Маркса: „Політичний, правовий, фільософський, релігійний, літературний, художній і т. і., розвиток ґрунтується на економічному. Але всі вони впливають один на одного й на економічну основу.

Справа полягає зовсім не в тім, що нібито лиш економічний фактор являється активною причиною, а інші лише пасивними факторами. Ні, тут **взаїмне ділання на ґрунті економічної необхідности, яка зрештою виявиться"** (Письма Маркса й Енгельса. Москва, 1923, ст. 343). Остання фраза у Петришина й у Енгельса майже тотожні. А що Енгельс давно помер, а Петришин ще живе і... пописує, то треба думати, що списав не Енгельс у Петришина, а Петришин у Енгельса. Побивати український націоналізм в імя марксизму (та ще й приховяного!), — це теж — очевидячки — „чисті засоби на чисте діло".

Решітово і Ленін так писав про революцію:

— „Я в політиці поводжуся як фізик, і цікавлюсь лише силами. Давні аґітатори помиляються, звертаючися до серця людей. Досить витворити революційний стан, як досить виготувати підложе для річки. Вода біґтиме сама собою по схилі, і таксамо люди самі собою підуть шляхом, що ми їм, **впливаючи на речі**, промостимо..."

Але тут же ми помічаємо і ріжницю між ідеольогом большевизму і... Петришином. Ленін, як і Петришин, не хоче промовляти **до серця**, кликати молодь до бою, хоч би й нервного, за покривджений нарід, за зганьблену честь, — дух **лицарства** їм є однаково чужий, та проте, Ленін, бачите, вважає потрібним і можливим промощувати шлях для революції **„впливаючи на речі"**. Петришин, злякавшись активізму націоналістів, радить **чекати** революції — „яка може прийти в залежности від тих обставин, що **утвориться** на Сході Европи". Большевики будуть „впливати", а ми чекати, аж „утвориться"... Добрі поради! А чи не могли би і ми дещо „вплинути"?! І то саме в противагу большевицькому впливанню?!

Петришин запевняє читача, нібито націоналісти ісповідують, що, мовляв, „чим гірше, тим ліпше". Чергова брехня! Якщо такий клич і міг прохопитися у якогось невідповідального молодика, то він ніколи не був офіційним кличем націоналістів, і то не лише тому, що він відповідає гаслам большевизму, але й тому, що означає він так дорогу п. Петришинови пасивність, бо той, хто каже: „чим гірше, тим ліпше", спускається саме на оту „взаїмну чинність цілого ряду обставин", яку проповідує п. Петришин, забуває про творчу силу духа і чекає аж щось там „утвориться". Ні! націоналісти не чекають! Націоналісти змагаються на кожному кроці за **краще**, і гасло „чим гірше — тим краще", було виразно осуджене в органі проводу націоналістів — "Розбудові Нації" в ч. 5—6 з 1932 року. Отже знову — нечисті засоби на нечисте діло!

Одна з революційних українських організацій УВО (якої не треба змішувати, як робить п. Петришин, з ОУН, бо УВО є організацією чисто льокальною, галицькою, що продовжує традицію збройної боротьби з Ооляками як вияв невмирущого українського духа, що ніколи не погодиться на польську окупацію) уживає терору.

(Кінець буде).

На літниці.

Міська дівчинка до селянки: — Чому ваші кури так кричать?

— Бо голодні.

— Якіж вони дурні, ті ваші кури! Таж можуть собі самі скоро знести кілька яєць!

—o—

Вона: Правда, вівці то найдурніші сотворіння?

Він: Так, моя овечко!

СПІВАНИК

для дітей дошкільного та шкільного віку на один, два і три голоси. Видання Рідної Школи. Зладив Михайло Гайворонський.

Ціна 35 центів.

"SVOBODA"
81 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Володимир Левицький.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАҐЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)

(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бриґади, III корпусу, після його відвороту з Київа у вересні 1919 р.).

(4)

Приходжу до притомности та кличу до себе чуру, якого командант куріня зі мною післав: „Андрію! спини коні, а дядькови постав кріса дулом до чола: як добре не завезе, то пустиш йому кулю в лоб". Дядько перелякався і зараз знайшов дорогу, бож як її не міг знайти, коли це його село, а він возить нас по своїх нивах. Мабуть хотів повозити зі злоби по полях, або й що іншого задумував, бо бачив мої і хлопцеві річи та гарні вовняні коци перевязочного відділу, якими мене санітарі накрили. На Великій Україні дядьки лакомляться на таку „мануфактуру" (як це вони звали) і не в одному селі для злобутти цих річей убивали жовнірів. Це звикли вони робити від часів революції з ріжними військами, що їх стільки пересунулося через наші села. На годину 1. в ночі приїжджаю до села Підвисокого. Натрапили на кватиру доброго господаря С. М., що служив два роки санітарем у російській армії. Сам він робить мені перевязку, а його жінка піклується мною наче рідним сином, бо свого одинака втратила в початках війни.

13. X. В годині 11. дня перевязує мене санітет чет. Літинський, лікар гарматньої батерії. Хазяїни просять його остати мене у них. Я рад скористати з цеї ввічливости, однак лікар не згодився. По полудні вивозять усіх ранених, яких вже доволі зібралося з учорашнього бою, до стації Фронтівки. Мене везе сам хазяїн у подушках, а хазяйка обдарила ріжним печивом та наказувала чурі вважати на мене. Прохали до них загостити та ледви, чи доведеться відвідати таких милих людей. Село Підвисоке — свідоме українське село та дуже симпатично настроєне до галицьких частин. На стації Франтівці заладували нас у товарові вагони, зимні, діраві, в яких ще чути свіжий кінський гній. На долівці настелено грубої житньої соломи, що розсувається під ранеными. На щастя, мій дядько заніс до вагону все сіно, що його мав на возі, та ним добре мене обгорнув. Підвечір бере мороз. Ранені трясуться від холоду. Ідемо цілу ніч без лікарської опіки, бо з нами їде один санітар, що не визнається на тих справах. Таких санітарів роблять з проворніших стрільців без вишколу, бо відчувається брак санітарної служби, що погубилася в попередніх боях та походах. Ранені стогнуть з болю та дзвонять субами зі студени. Іде нас у вагоні біля 20 людей, між ними хорунжі: Дмитро Винничук, син Лазара, бувшого посла, та Полтавець Духота; оба легко хорі. Нічю минаємо стації Оратів і Липовець. На останній задержали нас 6 годин, бо паровіз поїхав назад до Фронтівки по вагони з амуніцією. Їх треба негайно забрати взад, бо денікінці роблять енерґійний протинаступ.

14. X. Поволеньки наче черепахи сунемося через стації Андрусів, Погребище, Ревуська Рось, Зарудинці, Раставиця до Козятина, вузлової стації на лінії Жмеринка-Київ. Коли ми задержалися на стації, вскочило до вагону веселе тутешнє жіноче товариство з лікарем, що, балакаючи по московськи, зі сміхом та реготом питалося за старшинами. Не відзиваємося, бо бачимо, що це не наші помічники. Перевязки не дали робити, бо на дворі перейймаючий холод. Кажемо, щоб заглянули до стрільців, що їм бракує, бо вони стогнуть. На це відповіли „Ето не нашее дело". Ми крикнули, щоб опустили вагон. Коли ці „помічниці", наче сороки на жир, далі сміготали, хорунжий Духота, довго не думаючи, кинув у них чоботом. Втікли з московською лайкою з вагону і вже більше не показувалися, хоч поїзд ма вільних місць. Не даємо за довго стояв у Козятині. Мали програне. Обіцяємо кілька карбованців добавки візникови, якщо знайде для нас вільне місце в лічниці. Він місцевий, возить що дня хорих і ранених, завозить нас на „кримські казарми". По його словам, це остання спроба. Міститься тут Запасна Лічниця ч. 1., в якій, на щастя, знаходимо вільні місця. Заняли місце в кімнаті на першому поверсі. Інших ранених з нашого транспорту привезли щойно пізним вечором та на силу розмістили між давніших лікуванців. В нашій кімнаті є важко ранений: сотник Мелько, що вбив одного хорунжого в якійсь суперечці, але сам був ним ранений в руку; пор. Лесюк з 2. кол. бриґади важко ранений в руку під Хвастовом в наступі на Київ, також ранений чет. Літинський в праву руку, чет. Андрусятчин з Коломиї, чет. Пайс, чеський Німець і хор. Винничук.

17. X. Я був на перевязці. Лікар ствердив, що куля не зачепила нирок, тільки перейшла в міліметровому віддаленню від них. Хоч щойно 4 день після ранення, однак є познаки гоєння, бо здоровий організм перемагає. Оповідають, що на денікінському фронті зачався наш відворот, бо Москалі підтягнули свої сильні запаси з червоного фронту, який оставили відкритим. Це є найкращим доказом, що для Москви, якоїб вона краски не була, є спільним ворогом наша українська армія. Наші, знеможені безперервними боями і переходами, під напором переважаючих ворожих сил подаються взад на нові оборонні лінії.

19. X. Сьогодня за намовою і допомогою знакомих поїхав я трамваєм до міста на концерт в місцевому театрі, який доволі вдався. „На безрибю і рак риба" — тож публика вдоволюється чимнебудь, тим більше ми; коби тільки зазнати відміни від важкої одноманітности сучасного військового життя. Місто Винниця повітове, доволі просторе та, на на теперішній час, чисте. Широкі вулиці, обсаджені рядами великих дерев, роблять його кращим. Не вважаючи на ріжні переходи після революції, є мало слідів знищення. Особливо гарний є православний собор. Ріка Буг з кількома мостами майже довкруги нього обходить. Літом Буг благодійний для стомленої міської людности. Ще й тепер видніють на ріці човни та мало хто ними їздить, бо зима зближається. Команда міста обсаджена Галичанами: тут знаходиться Начальна Команда Галицької Армії. Як Камянець Подільський є центром У. Н. Р., так Винниця осередком галицького командування. Зраду пізнати ріжницю в порядку в порівнанню до Камянця, де більша „свобода" та можність крутитися військовим без заняття. У Винниці цього не вдаси, бо зараз військова галицька жандармерія попрохає чемно за документами, і на випадок їхньої неясности та неточности запровадить до команди міста. Тому мало стрічається тут військових Придніпрянців, хіба приїзших по військовій справі до нашої команди.

20. X. Супроти успішного денікінського наступу прийшов наказ для лічниці переїхати до міста Могилева Подільського. Тому, що нема кого вислати з управи, висилає команда лічниці пор. Лесюка і мене до Могилева знайти кватири для лічниці. Мушу їхати, хоч годі ще й добре рухатися. В годині 11. в ночі доїжджаємо до Жмеринки. Це велика вузлова стація в напрямках: Проскурів, Київ, Могилів і Одеса.

21. X. По довшій подорожі доїжджаємо в полудне до Могилева. Теперішнього часу важка їзда, бо вагони не опалені. На щастя, ми впросилися до теплого вагону якоїсь перїздної військової майстерні, де вигідно їхати, бо тепло.

(Далі буде).

Батько (до юнака, що хоче женитися з його дочкою): Я вчора розвідувався про ваше давніше життя.

Наречений: Зовсім так як я! Я також допитувався про ваше колишнє життя.

Батько: Так? Ну, то добре, говорім тепер про щось інше!

—o—

Учитель завдав тему: „Що таке лінивство". Ученик віддав зшиток із чистою карткою, а внизу дописав: „Це є лінивство".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОНВЕНЦІЯ У. Н. СОЮЗА І ШИКАГОВСЬКА ВИСТАВА.

Українське громадянство вже зацікавилося українською участю у Всесвітній Виставі в Шикаго. А члени У. Н. Союза особливо. Виставовий Комітет розпочав широку акцію і нам треба йому піти на руку. Треба дати моральну і матеріяльну поміч, а та остання тепер найважніша.

Коли Союзовці згодяться перенести Конвенцію У. Н. Союза до Шикаго, то це теж спопуляризує справу самої вистави. Памятаймо, що досі така народня акція не обійшлася без У. Н. Союза. І тут теж треба помочі Союза і Союзовців.

Всесвітня Вистава стягне до Шикага багато чужинців і Американців. Можна надіятися при відкриттю вистави присутности найвизначніших людей. І це було би добре, щоби в такий час радила Конвенція У. Н. Союза, та щоби про те писали американські газети в Шикаго. Це є розголос для У. Н. Союза й для народньої справи.

П. Кознарський,
Филаделфія, Па.

—o—

МІСІЇ ДЛЯ „ГРІКІВ".

Про місію еп. Богачевського, помістила "The Shamokin Dispatch," Shamokin, Pa., October 11, 1932, отсю новинку:

GREEK MISSION OPENS AT HEIGHTS.

Fifteen priests will assist the Rt Rev. Bishop Constantine Bohachewsky, of Philadelphia, when he conducts the mission which will open at St. Mary's Greek Catholic church at Marion Heights tomorrow evening at 7 o'clock. Rev. Michael Kopec is pastor of the church.

Services will be conducted at 8 a. m. and 10 a. m. each morning, while the evening service will start at 7 o'clock, with Bishop Bohachewsky preaching a special sermon at each service. Special music by the choir will feature each service, the singers being under the leadership of Prof. Nicholas Hladiuk.

Rev. Kopec has issued a cordial invitation to the public to attend the services.

—o—

To the Editor of "Svoboda":

I was very interested in the article written by Miss Betty Kinash, which appeared in the "Svoboda" recently. I too think that a part of the paper should be devoted to the asking and answering of questions concerning Ukraine.

Many of our parents are hurt because their children do not readily admit to be of Ukrainian descent and ancestry, but, dear parents, do not judge us hardly. How can we admit to be something which is unknown even to many of you?

Ukraine has unfortunately been kept in the background and most people with only an average education do not know that there exists such a wonderful land. So we of the younger generation, who represent our Ukrainian parents, should be able to give a brief but adequate summary of Ukrainian art, literature, history, geography and customs. With the aid of a "question corner" such as Miss Kinash mentions, we can easily acquire this knowledge and when questioned by outsider as to our nationality, we can proudly say "Ukrainian," and if he asks what Ukrainian is, we need not be embarrassed by saying "I don't know," we can tell them boastfully of many good qualities which our fatherland possesses and should be well noted for.

Katheryn Bych,
Cleveland, O.

UKRAINE, THE UKRAINE OR UKRAINIA.

The average reader of American newspapers and magazines is at a total loss to know just how he should call the country of the Ukrainian people. In one newspaper he sees Ukraine; in another the Ukraine; in still another he reads of such terms as Ukrainia or Ukraina. In speaking or writing of this Ukrainian country, he may use any of the four names, according to his fancy. But the fact is that the land of the Ukrainian people has but one name. Therefore the American editors should not take the liberty of giving it four.

The word Ukraine, however, has so many advantages which the other two names have not, that it should be adopted universally in English-speaking countries. The most important of these advantages is the fact that throughout English literature the Dnieper country has been known as Ukraine with or without the article. The majority of writers and speakers tend to use the word Ukraine with the article, but this is not correct. We do not say the Russia, the Germany, the France or the Poland. Then why should we persist in saying the Ukraine?

Michael Zelisko,
Chicago, Ill.

—o—

823 N. Franklin St.,
Philadelphia, Pa.,
October 7, 1932.

To the Editor of Liberty:

It is with keen interest that I read your articles, especially since the contributors have been youngsters. Through the efforts of your paper the Ukrainian youth of America is awakening at last to realize that it is not too late to help contribute their share towards the deliverance of their country abroad. When youth goes to action it does so with great velocity and great expectations are sure to be had.

Your Sport Whirl column is surely a very interesting corner for gossip on sports as played by the various clubs and organizations. Don't you think that a Ukrainian Basketball League for the coming season would create a very wide interest? I hear of teams being formed in Chester and Philadelphia and surely the nearby towns such as Wilmington, Trenton, Coatesville, etc. can put forth a team. A league like this would advertise the Ukrainian name among the American public. Come on, you sport fans, what is your opinion of my statement?

Yours for sport,
Alex Yaremko.

—o—

CRITICIZES THE METHODS OF DISCUSSION.

After reading Mr. Boyko's article in the Svoboda, October 11, I was surprised why the editor printed it, especially as Mr. Boyko was throwing direct insults at Mr. Kachaniuk. If Mr. Boyko wants to argue or show his superiority, let him do so privately and not take up the valuable space in the Svoboda, which should be for news and education.

I was glad to hear from Mr. Boyko that he knows Ukrainian as well as he does English, but he surely could improve his English.

Alex. Yaremko,
823 Franklin St., Phila, Pa.

(As quite a number of readers took exception to the opinions of Mr. Boyko, it was fair to permit him to defend his opinions in the manner he considered best. — If it is wrong on the part of Mr. Boyko to throw insults at Mr. Kachaniuk, is it right to charge him with the desire to show his superiority? — It is true that the newspaper could give news and educate its readers, but it is also true that we learn by listening to a discussion; something about the debatable questions and something about the methods of debating.—Ed.).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вистава образів українського маляря-Січовика.

Кождий культурний нарід дбає, щоби підносити свою культуру та піддержати тих людей, що працюють на культурних ділянках. Та коли ходить про Українців, справа не виглядає добре. Бо чи на талані Шевченка як маляря не пізналися чужі люди? Чи Франкови не дали праці в польській газеті, коли свої його відкрелися?

Одно нас ратувало: що нашим геніям і героям Бог дав таку благородну душу, що вони, хоч і добра від нас не зазнали, всеж таки нас держались і для нас працювали. Те саме можна сказати про наших артистів.

Чорноморська Січ, виконуючи свої завдання, звертає теж увагу на наші культурні потреби. Вона заклика́є Січовиків до науки і не дає пропадати нашим таланам. Ось тому вона така рада, що може подати до загального відома, що заходами Першої Сотні Чорноморських Січей буде влаштована вистава образів артиста В. Панчака, відомого маляря і ревного Січовика. На виставі будуть теж виставлені зразки гуцульського мистецтва і вишивки. А відбудеться вона в днях від 3 до 13 листопада в Українськім Народнім Домі кождого дня від 3 год. пополудні до 11 вечером.

Артист Панчак вчився в американських школах і давав уже кілька вистав. Про останню виставу в Нюарськім Музею. часопис "Newark Evening News", January 1932, пише таке: "Modern art of the Ukraine is exemplified in four paintings by William Panchak. Most effective among these are those of a peasant girl in the costume and of a Cossack astride a speeding horse."

Коли в рідним краю, де неволя і нужда, влаштовуються артистичні українські вистави, то чому би тут в Америці не порозумілися між собою українські артисти і не влаштували одної спільної вистави? Хай принаймні американські Українці знають, що й кого маємо між собою.

Ми мусимо поступати культурно, коли хочемо здобути для українського імени й чимраз більше признання. Нам треба підховати теж артистів, малярів, різьбарів і т. п., а влаштовування артистичних вистав пособляє такій справі.

Т. Рудий, гол. писар
Чорноморських Січей.

—o—

УКРАЇНСЬКА РАДІО ГОДИНА.

Місяць вересень є завжди початком зимового сезону для всіх театральних справ, а також і радіо програми.

І наша українська радіо-година вже двічі пописувалася з виступами наших професійних співаків і музиків.

Перший раз виступав з **„Гамалією"** — український квартет: Ординський, Гребенецький, Давиденко, Дідович і пані Марія Гребенецька — як пяністка.

Другий раз передано **„Наталку Полтавку"** в тому складі артистів і з панею Дорою Стеценко.

Програма цих двох разів була серіозна, поважна й цікава.

Про виконання не буду писати, бо про це мусілиб писати фаховці зі слухачів.

Я лише хочу торкнутися самої справи: **„Української Радіо-години".** Ось уже три роки, як мучається вона, ота наша бідна „радіо-година". І через що вона „бідна" мучиться? Через нашу бідність, чи через нашу недбалість? На це нехай кождий сам відповідає. А я лише хочу згадати про попереднє істнування „Української Радіо-години", перерахувати ті сили, що приймали ній участь, та ті організації, що допомагали, щоб у нас була радіо-година.

Початок був на радіо-стації WGBS, коли цю стацію тримав за свої гроші п. Сурмач і виступали в цій годині протягом двох місяців професійні співаки і музики, котрі за свої виступи жадної платні не брали.

І ось у тім часі заложено першу „Українсько-американську радіо-організацію", котра розпочала збірку грошей серед наших організацій та поодиноких осіб. Але заклики цеї радіо-організації не стрінулися з симпатіями серед наших людей і вона закінчила своє існування вже по трех місяцях. А артисти віддалися своїй праці серед чужинців.

По році повстала нова радіо-організація, котра розпочала збірку гроша на українську радіо-годину досить енерґійно і в короткім часі зібрала поважну суму грошей, та розпочала працю на одній з нюйорських радіових стацій.

В тім періоді ми вже чули більше **аматорські виступи, дитячі та селянські орхестри** і т. п. Пізніше і ця організація закінчила своє істнування — не знаю тільки чи з браку грошей, чи з браку відповідних музичних сил.

Тепер уже третій раз розпочав п. Сурмач українську радіо-годину власними силами і за власні гроші на радіо-стації WOV. Година під назвою „Українська година на Радіо— Сурма Ко."

Артисти і музики радо відкликнулись на цю важну національну справу і два рази дали поважну програму, і то майже безплатно. Нам приходиться лише щиро витати цей новий початок.

Але як довго витримає своє існування „наша третя радіо-година", то це вже залежить від нас самих, Українців, з Ню Йорку й околиць. Довге існування нашої радіо-години залежить від нас тому, що це є загально-громадська справа, якої тягар годі звалити на одну людину.

Всі ми, Українці, мусимо допомогти цій справі. Це не так важко дати 10 центів на місяць на цю справу. Як ми будемо мати організацію з 10 тисяч членів, то на кожного члена припаде платити 10 центів, і то не на місяць, а на рік. І це вже вистарчить, щоби наша радіо-година існувала без перерви, за наші гроші, цілий рік. А в Ню Йорку і околицях знайдеться наших людей на сто тисяч. Чи не може така сила організуватися, щоби мати свою сталу радіо-годину? Може. Але до цього потрібна щира енерґійна праця. Потрібні розумні, щирі, енерґійні організатори.

Чому працювали артисти, музики, аматори й діти безплатно? Невжеж тільки їх обходить національна справа?

Кожний розуміє, що в наших часах радіо допомогає кожній справі. Найкраща реклама—це пропаґанда через радіо. Нам дуже потрібна пропаґанда нашої національної справи. Цю можність пропаґанди дається нам так дешево, а ми не хочемо її брати.

Час вже нам прийти до одної спільної, зорґанізованої думки в національному відношенню. От одна ворожа нам нація має в Дітройті свою власну ґімназію, котра утримується виключно за народні гроші вже десятки років. А удержується з одно-центових місячних датків.

Ще не пізно й нам взятися до роботи і мати раз чи два рази на тиждень, без перерви цілий рік, український спів і музику на радіо.

Скличте організаційні збори, виберіть довірних людей і закладайте сталу Радіо-організацію.

Надсилайте, хто скільки може, на цю справу. Не перепустіть нагоди бути членом „Української Р.-Організації", котра дбатиме не тільки, щоб було весело слухати, але дбає, щоби була з неї користь і для нашої визвольної боротьби за Батьківщину.

А через радіо все можна зробити.

Люди, що жертвують на „Радіо-Годину", матимуть право впливати на укладання програм і їх виконання та контролювати цілу організацію.

Берімся до справи зорґанізовано і покажім, що ми, хоч бідні, але гідні.

Радіомен.

ОЩАДНИЙ

(З російського)

I.

Якось раз у липні Олекса Петрович Коробочка спитався мене:

— Не знаєте, де можна найдешевше купити літній капелюх?

— А навіщо?

— Якто навіщо? — Дивне питання! Потребую літнього капелюха.

— Та так, алеж бо то вже кінець липня. Чи оплатиться купувати?

— Хе, хе! Які ви дивні, хе, хе! Таж про те не питаються в квітні. Розуміється, що краще можна купити лише тепер, коли сезон кінчається. Бо саме під кінець сезону пора подумати про капелюх: навіщо переплачувати, коли можна купити дешевше? Скупарів я ненавиджу, одначе я не є теж приятелем марнотратства!

У серпні Коробочка сказав мені:

— Вже треба буде небаром купити літній капелюх. Тепер, кажуть, дешевші. Як гадаєте? Зрештою, ще розпитаюся.

Якось у листопаді в гарний морозний день Коробочка подзвонив до мене через телефон:

— Знаєте, сьогодні хочу почати купувати літній капелюх. Не пішли ви зі мною?

Вже давніше чув я про незвичайну ощадність Коробочки, тому мене цікавило, як то він пічне купувати новий капелюх.

Я згодився.

II.

Колиж ми вийшли з третьої крамниці, де Коробочка питався про ціну, вдарився по чолі та сказав переконано:

— Алеж то з мене дурень!

— Якжеж ви дійшли до такої думки? — спитався я.

— Таж у великій, гуртівній торговлі капелюхи дешевші, ніж у малій крамниці, хе, хе!

— Певно!

— Тож ходімо там, де продають гуртівно!

— Таж там вам не продадуть.

— Продадуть, — говорив переконано — мені не продали би? Продадуть! А без потреби викидати гроші не треба!

III.

Ми були в усіх гуртівнях. Коробочка вдавав торговця та

— допитувався: — яка буде ціна, коли купити сто капелюхів?

Дивилися на нього підозріло, одначе відповідали.

Коробочка час від часу робив записки в записнику.

Одначе купити, — не рішився.

IV.

Минуло ще кілька днів. Я стрінув Коробочку. Змарнів.

— Ну, якжеж там з новим капелюхом?

— Я ще не купив. Я рішився купити капелюх у кількох місцях. Ну щож, що це вас дивує? Це багато дешевше. Форму куплю в Дубровина, стяжку в Триндина, підшевку в Соловіїва. Я обрахував собі — і воно виходить дешевше на сімнацять процентів. Викидати гроші не треба!

V.

— Ну, щож із капелюхом?

— Іду вперед, — відповів. — Я довідався, що форми в Петрограді на пятнацять процентів, дешевші, а коли стяжки купувати в Київі... Підіжду, купувати в Київі... Підіжду, може бути, що хтось зі знайомих поїде до Петрограду... Навіщо переплачувати, коли можна купити дешевше?

VI.

Був березень.

— Ну, щож із вашим капелюхом? — спитався я Коробочки.

— Цей рік уже видержу — сказав — одначе в серпні напевно куплю. Напевно куплю, тим скорше, що тепер уже знаю, як братися за діло. За той час я неодного навчився.

VII.

Літом я з Коробочкою не стрінувся.

Та якось раз у листопаді я довідався, що він відсиджує кару за крадіж капелюха.

НОТИ НА ХОРИ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ.

НОВІ НОТИ! НОВІ НОТИ!

ЯКІ ОДЕРЖАНО З КРАЮ.

НОТИ НА ХОРИ

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на мужеський хор, 1. Ішов жовняр з войни, 2. Ой співаночки мої, 3. Сонце ся сховало, муз. С. Людкевича — 25 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на муж. хор, 1. Там де чорна гора, 2. Сонце вже сховалось, С. Людкевич — 15 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. Ой кум до куми, 2. Будь ми здорова, міш. хор з форт., С. Людкевич — 20 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, міш. хор з форт. Котилася та зоря із неба, С. Людкевич — 25 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. А із ночі, із вечера, 2. Сонце ся сховало, на міш. хор, С. Людкевич — 20 ц.
ЧОВЕН, на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка — 20 ц.
НАД ДНІПРОВОЮ САГОЮ на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка — 20 ц.
МИНЕТЬСЯ НІЧ, міш. хор, Т. Левицький — 20 ц.
ГЕЙ ПО ГОРІ, на міш. хор, Ф. Колесса — 15 ц.
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, міш. хор. Я. Ярославенко — 20 ц.
ОЙ ІДУТЬ, ІДУТЬ ТУМАНИ, на міш. хор, Я. Ярославенка, слова Ів. Франка — 15 ц.
НА НЕБІ СОНЦЕ ГАСНЕ, міш. хор, В. Безкоровайний — 20 ц.
1. НА ГОРОДІ ТА ВСЕ БІЛІ МАКИ, 2. КОЛИСКОВА, на мішаний хор, Вирниківський — 15 ц.
ТЕЧЕ ВОДА ЗПІД ЯВОРА, в супр. форт. на мішаний хор, Я. Ярославенко — 40 ц.
РАНО В РАНЦІ, на міш. хор в супр. форт., Я. Ярославенко — 50 ц.
ЖУРАВЛІ, слова І. Франка, на міш. хор, Я. Ярославенко — 25 ц.
СУНЕ, СУНЕ ЧОРНА ХМАРА, на міш. хор, слова Івана Франка, муз. Я. Ярославенка — 15 ц.
ТАМ НА ГОРІ ЗА ДНІПРОМ, міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. П. Сениці — 15 ц.
ЗГАСАЄ ДЕНЬ, міш. хор в супр. форт., П. Сениці — 20 ц.
ОЙ ШЛИ НАШІ СЛАВНІ ЗАПОРОЖЦІ, міш. хор, А. Вахнянин — 20 ц.
РІЧЕНЬКА, міш. хор, І. Лаврівський — 25 ц.
ОСІНЬ, міш. хор, І. Лаврівський — 20 ц.
ВЯЗАНКА НАРОДНИХ ПІСЕНЬ (ЛЕТІВ ОРЕЛ), на міш. хор, Н. Кумановський — 20 ц.
ЗАСПІВАЙ МИ СОЛОВІЮ, міш. хор, І. Лаврівський — 15 ц.
СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ, міш. хор, С. Людкевич — 10 ц.
НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, 1. Бігло, бігло козенятко, 2. Посіяла руту мяту, 3. Ой дзвони дзвонять, 4. Не стій вербо над водою, 5. Був собі журавель, Я. Степовий — 25 ц.
ТЕЧЕ ВОДА, міш. хор, І. Левицький — 20 ц.
ЧИ МИ ЩЕ ЗІЙДЕМОСЯ ЗНОВУ?, міш. хор в супр. форт., С. Людкевич — 25 ц.
ГЛЯНЬ НА КРИНИЦЮ, міш. хор, слова І. Франка, муз. І. Левицького — 15 ц.
ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ, щедрівка на міш. хор, М. Вериківський — 15 ц.
1. ГЕЙ УКРАЇНА ПОНАД ВСЕ, 2. НЕ ПОРА, міш. хор, Я. Ярославенко — 20 ц.
ЩЕДРІВКА „ДЗВОНИ", на міш. хор, М. Тележинський — 10 ц.
1. ОЙ ЩИТ, ЩИТ, 2. ОЙ НІХТОЖ ТАМ НЕЬУВАВ, міш. хор, Степчинський — 15 ц.
МИМОЗА, міш. хор, П. Кишакевич — 20 ц.
МІСЯЦЬ ЯСНЕНЬКИЙ, міш хор, слова Лесі Українки, муз. П. Кишакевич — 15 ц.
ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ, міш хор, П. Кишакевич — 40 ц.
І СВІТАЄ І СМЕРКАЄ, міш. хор, слова Шевченка, муз. Кашубинського — 30 ц.
1. ВІТЕР В ГАЇ НАГИНАЄ, 2 Барвінок цвів, 3. Була колись Гандзя, 4. Не дивуйтеся дівчата, на міш. хор, М. Лисенко — 30 ц.
ПОНАД ПОЛЕМ СМЕРТЬ ІДЕ, мішаний хор — Б. Вахнянин — 20 ц.
ПОКЛІН БОРЦЯМ І СЛАВА, кантата на мішаний хор — Б. Вахнянин — 20 ц.
САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ, мішаний хор, супр. форт., слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина — 25 ц.
ПІСНЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, мішаний хор, супр. фортепяна, музика В. Безкоровайного — 20 ц.
НЕЩАСНИЙ, сольо для сопрана — (М. Шалкевич) В. Матюк — 25 ц.
КРАЇНО ДИВ, мішаний хор, — В. Безкоровайний — 10 ц.
КВІТЧАСТИЙ ЛУГ, мішаний хор, — В. Безкоровайний — 15 ц.
ОЙ У САДУ, мішаний хор з фортепяном, слова Т. Шевченка, музика В. Безкоровайного — 15 ц.
НАРОДНІМ ЛИЦАРЯМ, мішаний хор — В. Безкоровайний — 25 ц.
ГРАЮТЬ ТРУБИ НАД ДНІСТРОМ, мішаний хор, муз. Ф. Колесси — 10 ц.
ГАЇЛКИ, мішаний хор. Картина етнографічна, у співах народних. — Ф. Колесса — 25 ц.
ОБЖИНКИ. Картина етнографічна у піснях народних на мішаний хор, уложив Ф. Колесса — 75 ц.
У ПЕРЕТИКУ ХОДИЛА, слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина, на мішаний хор в супроводі фортепяна — 50 ц.
ОЙ ЧОГО ТИ, ТОПОЛЕНЬКО, НЕ ЦВІТЕШ, міш. хор,—Й. Кишакевич — 15 ц.
О, СОНЦЕ, мішаний хор, муз. П. Кишакевича — 15 ц.
ДО СВІТЛА, ДО СОНЦЯ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
СОСНА, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
РОЗЦВІЛИ ДЗВІНОЧКИ КВІТИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
ЗНОВ ЛЕЧУ Я НАД СТЕПАМИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
ТИ НЕ ДИВУЙСЬ, ЩО ВЯНУТЬ КВІТИ, міш. хор. — Й. Кишакевич — 15 ц.
О ЛЮБА ВКРАЇНО, міш. хор, Заколисна пісня на фортепян, В. Безкоровайного — 25 ц.

НА СКРИПКУ

УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 5, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 1, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 2, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 6, В. Безкоровайного — 50 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 7, В. Безкоровайного — 35 ц.
УКРАЇНСЬКА ШУМКА на скрипку з форт., І. Левітський — 50 ц.

УКРАЇНСЬКІ МАРШІ, НА ФОРТЕПЯН, Я. ЯРОСЛАВЕНКА:

1. Марш Соколів — 25 ц.
2. Пластовий марш — 25 ц.
3. Марш Січовиків — 25 ц.
4. Перші Запорожці — 25 ц.
5. Марш вільної України — 25 ц.
8. Над нашим Прутом — 25 ц.
10. Марш Гайдамаків — 25 ц.
11. Народний марш — 25 ц.
13. Під українським стягом — 25 ц.

НА ФОРТЕПЯН

УКРАЇНСЬКА ДУМКА Нр. 1, Оп. 81, Присовський — 35 ц.
1. ЗАКОЛИСНА ПІСНЯ на фортепян, 2. О, Люба Вкраїно, міш. хор. В. Безкоровайного — 25 ц.
ВЕЧІРНІ МРІЇ, вальс на форт., В. Безкоровайний — 25 ц.
СТРІЛЕЦЬКИЙ ПОХІД, на форт., М. Гайворонського — 25 ц.

Належитість треба слати разом зі замовленням.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ ДО НАУКИ НОТНОГО СПІВУ

Основи теорії музики, Івана Левицького. Ціна — 50 ц.
Популярна наука гармонії, Івана Левицького. Ціна — 75 ц.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКОГО СОКІЛЬСТВА ЗА КОРДОНОМ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

6. липня ц. р. закінчився в Празі величавий IX. Всесокільський Здвиг. Були на цьому здвизі десятки тисяч чехословацьких соколів і сокілок, тисячі югославянських, сотні Болгар, Поляків, Росіян і лужицьких Сербів. Були там і чисельні делегації та представники від гімнастичних та тілоруховних організацій американських, англійських, бельгійських, естонських, фінських, французьких, еспанських, литовських, лотиських та румунських.

Не забракло там і синів та дочок Української Нації. 69 соколів і 18 сокілок в українських сокільських одностроях (сокілки в народніх кроях) під двома українськими сокільськими прапорами творили хоч невелику, але здорову тілом і сильну духом групу Своїми синіми сорочками на тлі переважно червоного сокільського моря українські соколи звертали на себе загальну увагу та зацікавлення до змагань Українців до вільного розвитку свойого народу.

Урядженням українського відділу на Всесокільській Виставі з сокільськими й з народного мистецтва експонатами, що була відкрита 18. червня й продовжувалась до 10. липня ц. р., спільними з чехословацькими вправами вільноруч і змаганнями на знарядах 3. 4 і 5 липня (один з українських змагунів одержав лавровий вінок), самостійним виступом з українськими народніми танцями й піснями 4 і 5 липня, участю у величавому поході 6. липня з гостями соколами нечеланими Союзу Славянського Сокільства (Американцями. Болгарами й лужицькими Сербами), що продовжувався більше 4 годин, в якому взяло участь 63.972 соколів і сокілок і якому придивлялися три чверти міліона глядачів; та положенням вінка і надсилкою делегації на могилу основоположників Сокільства д-ра Миросла Тирша й Індржіха Фігнера, які створили його для поневоленого народу. Українці заманіфестували перед цілим світом, що не дивлячись ні на що, вони жиють, діють і творять відпорні сили проти чужого насильства та працюють для ліпшого майбутнього своєї Батьківщини.

Ця участь вимагала великого напруження від Управи Союзу Українського Сокільства за кордоном для переборення на кожному кроці чисельних перешкод для гідної репрезентації українського прапору. Особливо утруднював працю брак коштів. На перший заклик наше громадянство відгукнулось і надіслало добровільних датків біля чотирох тисяч корон чеських, за що всім, а особливо безробітним і бідним емігрантам, щиро дякуємо. Тому, що наш кошторис для скромного виступу предбачався на суму біля 20,000 корон чеських, надісланих грошей було мало. Наслідком цього повстав борг більше 10 тисяч корон чеських або 333 долярів. Українське Сокільство не турбує й не зловживає жертвенністю свойого Громадянства для своєї повсякденної муравлиної праці. Але репрезентація Української Нації на зовні не під силу йому, а тому ми звертаємося зі щирим закликом до всіх про матеріяльну допомогу. Державним народам допомагають уряди, нам же єдино може допомогти лише наше Громадянство.

Ми віримо в те, що Українське Громадянство відгукнеться на наш заклик, бо Сокільство є конструктивним і консолідуючим чинником усіх творчих сил нації й подібно українському пластови виховуючим; сильних духом і здорових тілом борців за незалежність своєї Батьківщини. Надзвичайно щире й тепле приняття Українським Громадянством всіх політичних напрямків Українського Сокільства в Празі 4-го липня ц. р. є доказом цього.

Участь Союзу Українського Сокільства за кордоном в IX. Всесокільському Здвизі є лише кроком до дальшої праці до творення й організації своїх сил, бо „там світ гнеться, де сила прикладеться".

Добровільні датки просимо надсилати на адресу:

Ing. V. Prochoda, Podebrady,
U vodarny c. 615/III,
Tchecoslovaquie.

Із щирим сокільським привітом: Гаразд!

Інж. В. Прохода, голова;
Яр. Благітка, начальник;
С. Черняхівський справник.

Найліпший на болі у раменах, каже пані Новаковська

"Понад два роки я мала страшні болі у раменах. Я шукала багато пілімантів, плястрів і мастей. Нічого ні помагали. Нікілі по ужитю двох фляшок Л'німенту Пейн-Експельеру всі болі зникли. Я тепер цілком здорова, а завдячую по знаменитому Пейн-Експельерови."

S. N.
Philadelphia, Pa.

PAIN-EXPELLER

Мати: Шваків Іванко так радо зажиле рибячий тран; він навіть тішиться, як мати дає йому пити! А ти, Володку не хочеш!

Володко: А то карієрович!

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

	цн.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV. кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	30
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

КНИЖКИ ДЛЯ НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СЛОВІ Й ПИСЬМІ

Правописні Вправи, нап. Кость Кисілевський, стор. 40	40
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародніх шкіл, I. частина 47 сторін; II. частина 62 стор.! III. частина 60 сторін.	1.00
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародніх шкіл, а нижчих кляс середніх і фахових шкіл та самованвчання, на підставі граматики української мови д-ра Василя Сімовича зладив Омелян Попович, сторін 96.	6[illegible]
Методика усного і письменного стилю для всіх шкіл. Збірка практичних задач Богдана Заклинського.	75
Методика правописних і словесних справ з додатками: диктати, зразки говірок, спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання д-ра Костя Кисілевського	65
Методичний Підручник до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

УЧІТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Коли ви не знаєте по англійськи говорити, так сейчас беріться до на[illegible]. — Коли знаєте вже троха розговоритися, так старайтеся добре опанувати англійську мову. — Понижче подаємо спис словарків і підручників, які вам поможуть в науці англійської мови, котрі можна набути в книгарні Свободи:

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПРОВІДНИК: Самоук Тлумач і Словар: для вивчення читати, писати і говорити по англійськи з подданим докладної англійської вимови. II. часть **Новий Практичний укр. англ. і англ. укр. словар.** Провідник обнимає 368 сторін великого формату, ціна	$2.00
В гарній полотняній оправі	2.50
ПРОВІДНИК 240 сторін, без словарця- звичайна оправа	1.00
В полотняній оправі, без словарця	1.50
Українсько-анґлійський і анґлійсько-український КИШЕНКОВИЙ СЛОВАРЕЦЬ, 43.500 виразів, 448 сторін друку з граматикою, абзуко друкованою і писаною і що найважніше з вимовою анґлійських слів. Величина і формат словарця 5½x2¼ цалів Оправлений в червону мягоньку імітаційну шкіру, оздоблений гербом України і золотим витиском, — друкований на гарнім папері, а щоби скоро знайти потрібне слово, на то є позабучний редиєтор	1.50
Українсько-анґлійський і анґлійсько-український КИШЕНКОВИЙ СЛОВАРЕЦЬ	1.00
Українсько-анґлійський і анґлійсько-український СЛОВАРЕЦЬ з додатком поучень **ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ**	75
Українсько-анґлійський і анґлійсько-український СЛОВАРЕЦЬ	50

Всі повищі книжки можна набути в книгарні Свободи. Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК,

ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ І ПЕЧИ.

НОВА КУХНЯ вітамінова	$ 75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ КУХАР	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА, практичні поради і пояснення в українській мові, як варити і печи на анґлійський спосіб	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

ПРОГИБІЦІЯ В СТАРИННОМУ КИТАЮ.

Прогибіційні засоби державних властей це не винахід наших часів. Із ріжних історичних джерел довідуємося, що і в старинному Китаю була боротьба між „сухими" та „мокрими". Так нпр. у святих книгах із 12-го століття перед Христом є сліди розправ про питання алькоголізму. З ріжних статтей виходить, що алькоголізм і тут мав своїх прилюбників і противників. У деяких релігійних обрядах пиття відгравало важну ролю. З опяняючих напитків знали тоді пиво з проса, з рижу та вино з винограду. Коло початку першого передхристіянського тисячліття здається алькоголізм був у Китаю дуже поширений. В 8-му столітті перед Хр. стала династія Чу вводити строгі засоби проти алькоголізму та проступків у звязку з алькоголізмом. Законами заборонили піддаватися алькоголізмови. В країні винищили всі виноградники. З того повстала жорстока боротьба, та, не зважаючи на всі заходи, щоби все привернути до давнього, державна влада осягнула побіду. Дозволили лише пити пиво, та й це лише до означеної міри. Вживання пива управильнювали ріжними релігійними церемоніями. Одначе режім „сухих" мав усе чимало противників. І йшли то слабші то завзятіші бої проти алькоголізму. Щойно в сімнадцятому столітті закінчив боротьбу проти алькоголю цісар Канґі, основник династії Манджу. Йому вдалося знищити виноградники, а замість них барід мусів засівати поля рижом і чаєм.

ПІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і почесних членів, що трьохквартальний мітінґ відбудеться у вівторок, 18 жовтня, в годині 7.30 вечір точно, в гали де звичайно. Обовязково кождий член має явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодження, які наспіли від гол. управи. Довгуючих членів напоминається останній раз, щоби прийшли і вирівнали свої вкладки по змозі, а котрий не може, най прийде і повідомить братство, бо це є послідне повідомлення після ухвали, яка запала минулого мітінґу і урядники більше такої просьби не будуть принимати згляду довгуючих членів. Не явившийся член чи урядник на цей мітінґ підлягає карі після ухвали. — Мих. Бінцанівський, предс.; Ів. Дорофей, кас.; А. Іванів, секр.

Малий Івась дістав бальончик. Радість не тревала довго, бальончик експльодував. Івась розплакався. Мати старається потішити Івася, що зате бальончик піде до Бога.

Якийсь час опісля померла Івасева бабуня.

— Бачиш, Івасю, бабуся пішла до неба.

— А чому? чи також експльодувала?

2,000 АЙРИСЬКИХ ДІТЕЙ ДО НЕВОЛІ.

У старім краю, головно в державах середущої Европи, найважнішою національною ознакою є мова. Та воно не є так на заході Европи. В Альзації багато людей говорить по німецьки, а зараховують себе до Французів. Таксамо горожани „Зеленого Острова" — Айриші, хоч говорять анґлійською мовою, зараховують себе до кельтійської національности. Стараються ввести навіть давню ґаельську мову, одначе на успіх того нема великих виглядів. Тому то в усіх айриських державних урядах вимагають від службовців, щоби знали цю вимерлу мову.

Ріжниця між Анґлійцями та Айришами чисто расова. Коли Анґлієць є практичний, то Айриш є мрійник. Крім того Айриші завзяті католики. Про це переконався світ на цьогорічнім конґресі, який відбувся в Дублині. Спеціяльної айриської культури нема. Це цивілізований сільський нарід, без спеціяльних одягів і звичаїв.

Що Айриші не любляться з Анґлійцями, то зрозуміле. Олівер Кромвел винищив у 17-му столітті підчас анґлійської кольонізації Ірляндії 600,000 і горожан і продав 2,000 айриських дітей, як невільників на Ямайку. При кінці 18-го століття анґлійський генерал Лейк хотів страшними репресіями довести до унії, себто до злуки айриського й анґлійського парляменту. Одначе тому, що його жорстока влада не має в історії рівної собі, не повелося це йому. Щойно хитрий державний муж Піт осягнув це в 1800 році, підплативши деяких членів айриського парляменту.

Тому, що безупинний відплив грошей з Ірляндії до Анґлії зводив край на нужду, багато Айришів еміґрували до Америки, де їх сьогодні жиє 1½ міліонів. За останніх 60 літ виеміґрувало майже 5 міліонів людей.

Сама Ірляндія має тепер на просторі 69,000 квадратових кільометрів лише 3 міліони населення. Північна частина острова, анґлійський Ульстер, має на 13,500 кв. км. 1.3 міліона людей, отже є наполовину густіше заселений.

Доки айриський рух за самостійність не мав успіху, айриські селяни були лиш арендаторами землі. Земля була власністю анґлійських льордів, які брали з неї величезну оплату. Щойно з початком цього століття перевели земельну реформу, яка вернула айриську землю айриським селянам.

Другим кроком на шляху до самостійности був гом-руль, політичне самовизначення.

ВЖЕ ТО МИ МАЄМО СПЕЦІЯЛЬНЕ ЩАСТЯ.

Черновецький „Час" пише, що це ліберальний посол до румунського парляменту, Д. Юка, вніс на засіданні парляменту інтерпеляцію в справі хабарів у міністерстві фінансів. Він каже, що ніхто з громадян не може дістати платничого чи казу на гроші, які йому якимнебудь титулом належаться з державної каси, доки не заплатить хабара.

В звязку з тією інтерпеляцією „Час" пише, що те хабарництво в міністерстві фінансів дійшло до застрашаючих розмірів. Румунські громадяни, котрим належаться з державної каси гроші з якоїнебудь причини: за доставлений матеріял, за платні, за пенсії, радо дають 10 відсотків або й більше, щоби тільки дістати свою належність.

Витворився цілий стан людей, які нічого більше не роблять, тільки посередничать в одержанню грошей з державної каси: вони знають кому треба дати хабар у міністерстві, але при тому й самі добре заробляють, так, що інтересований дістає нераз не більше як половину належного йому грошей.

Щоби добре жити, в Румунії не треба мати ані доброї голови, ані працювати; треба тільки мати добрі конекції, а все інше піде. Не дивно, що перейшло вже в загальний звичай, що хто заходиться жити чесною працею, того висміюють і за дурня мають.

Та найгірше — пише „Час" — що та „моральна румунізація" захоплює й українські круги. Та моральна пошесть поширюється серед українського громадянства й грозить небезпека, що наслідком тієї язви всяка патріотично-громадянська праця буде цілком унеможливлена.

Вже то ми маємо щастя до сусідських впливів та до культури, яку поширюють серед наших мас усякі народи з „вищою культурою". Де гадаємо, що Українці з Буковини не дадуть опанувати цій страшній пошести.

— Гей, молодий чоловіче, я вас навчу цілувати мою дочку!

— Вже запізно, бо я сам уже навчився!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ Миколу Шуплака, що минулого року мешкав при Шевченку в Шікаґо. Тепер листи з тої адреси вертаються. Отсим прошу його написати листа до мами. 241-2

M. K., c/o SURMA,
103 Avenue A, New York, N. Y.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи Пошіть по катальоґ до

UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B.
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(77)

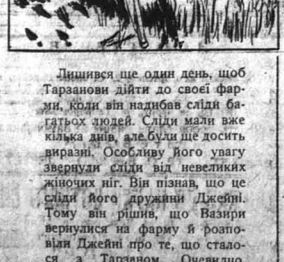

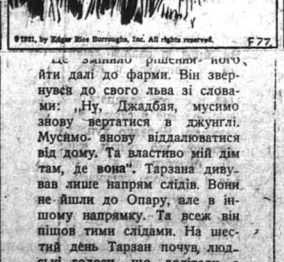

Лишився ще один день, щоб Тарзанови дійти до своєї фарми, коли він надибав сліди багатьох людей. Сліди мали вже кілька днів, але були ще досить виразні. Особливу його увагу звернули сліди від невеликих жіночих ніг. Він пізнав, що це сліди його дружини Джейні. Тому він рішив, що Вазири вернулися на фарму й розповіли Джейні про те, що сталося з Тарзаном. Очевидно, Джейні рішила йти з ними шукати Тарзана.

[illegible] рішився йти далі до фарми. Він звернувся до свого льва зі словами: „Ну, Джадбая, мусимо знову вертатися в джунглі. Мусимо знову віддаловатися від дому. Та властиво мій дім там, де вона". Тарзана дивував лише напрям слідів. Вони не йшли до Опару, але в іншому напрямку. Та всеж він пішов тими слідами. На шестий день Тарзан почув людські голоси, що долітали з джунглів. Він наказав львови заховатися в кущах.

[illegible] почулися сильніші згуки голосів і хрустіння листя під численними людськими ногами. Тарзан побачив своїх Вазирів, а на переді їх Усулю. Побачивши свого пана, Усуля відкинув геть свою спису і щит та, виставивши наперед свої широкі груди, пішов проти Тарзана. „Вбий мене! Ми не могли вратувати твоєї пані. Вона тепер мертва!" Як грім, так приголомшила ця вістка Тарзана, але він скоро отямився. Усуля розповів йому все, що сталося.

„Де Лювіні?" — запитав Тарзан. „Ми не знаємо", відповів Усуля. „Добре, я їх знайду. Йдіть усі до своїх жінок і дітей. Ви там потрібні. Коли мене побачите, то знайте, що я вже пімстився за смерть своєї дружини!" Після тих слів він дав Вазирам знак рушати далі. На поклик Тарзана з джунглів зявився Золотий Лев і вони вдвох рушили далі шукати Лювіній і пімсти. Вазири, засмучені і з жалем, ще раз розпрощалися з Тарзаном, направляючись до дому.